

СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ ПОДОЛАННЯ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

*К.В.Сак, аспірантка
Одеський національний політехнічний університет*

Економічний розвиток підприємств тісно пов'язаний зі здатністю виробляти конкурентоспроможну продукцію. Існує два основні шляхи підвищення конкурентоздатності: підвищення якості та зниження цін. Останній варіант веде до зниження рентабельності виробництва і нездатний задовольняти зростаючі потреби споживачів. Найбільш раціональним є удосконалення економічних, технічних та інших показників продукції підприємств, перехід до інноваційного шляху розвитку. Проблема активізації інноваційної діяльності вітчизняних підприємств набуває принципового значення в контексті проведення ринкових реформ в Україні та підвищення ефективності господарювання.

Проблеми формування, управління та оцінки інноваційного потенціалу суб'єктів господарювання знайшли відображення в роботах багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених. Так, різні аспекти цієї проблеми представлені у наукових працях Бланка І., Єпіфанова А., Ілляшенка С., Козьменка С., Галушки Є., Гусакова М., Кравченко С., Мартюшевої Л., Шипуліної Ю. та ін.

Основна мета дослідження дослідити сучасні проблеми розвитку інноваційного потенціалу підприємств та визначити шляхи їх вирішення. Можна виділити основні етапи, які має пройти підприємство при здійсненні інноваційної політики.

1. Планування інноваційної діяльності, що передбачає визначення мети і завдань, планування інновацій, розробку інноваційної програми та прогнозних результатів.
2. Організація інноваційної діяльності – вибір організаційних форм і методів її реалізації.
3. Керівництво інноваційною діяльністю, що передбачає заходи із добору кадрів, розподілу функцій між працівниками тощо.
4. Мотивація інноваційної діяльності (використання різноманітних стимулів).
5. Контроль інноваційної діяльності, що передбачає зіставлення результатів з поставленими цілями і завданнями.

Досвід економічного розвитку підтверджує, що розширене відтворення здійснюється завдяки інноваціям. Вони сприяють модернізації та структурній

перебудові економіки країни, підвищенню її конкурентоспроможності та забезпеченню стійкого економічного зростання.

Впровадження ефективних інноваційних технологій дозволяє, з одного боку, підприємству отримати суттєві переваги: покращити конкурентну позицію, фінансовий стан, підвищити виробничий та кадровий потенціал тощо, а з іншого – вимагає значних витрат часу та ресурсів щоб забезпечити необхідну ефективність інноваційних заходів. Специфіка інновацій – високий ступінь ризику та невизначеності майбутніх параметрів господарської системи.

Стан інноваційної діяльності в Україні більшістю експертів-науковців визначається як кризовий і такий, що не відповідає сучасному рівню розвитку інноваційних процесів в країнах, для яких інноваційний розвиток є ключовим вектором економічної стратегії. Дослідження щодо інноваційного розвитку підприємств України показують, що за останні роки рівень інноваційної активності промислових підприємств суттєво знижується. Так, у 2013 році інноваційною діяльністю серед промислових підприємств України займалося 11% від їх загальної кількості, тоді як у 2002 р. – близько 15%, а в 2000 р. питома вага підприємств, що займалися інноваційною діяльністю, становила 18%.

Аналіз проблем інноваційної діяльності в країні вимагає активізації інноваційних процесів у промисловому виробництві, чому повинні сприяти такі фактори, як подолання нестачі власних коштів і розширення можливості залучення додаткових фінансових ресурсів. Основним бар'єром для впровадження інновацій на сучасних вітчизняних підприємствах є недосконала нормативно-правова база держави, перш за все – недоліки у податковому, митному та антимонопольному регулюванні інноваційної діяльності, необхідність посилення захисту прав інтелектуальної власності тощо. Усунення проблем такого характеру вимагає відповідної реакції органів державної влади у формі підтримки та захисту на законодавчому рівні інноваційної діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання.

Проведені дослідження за сукупністю промислових підприємств України показали, що за сучасних умов практично всі підприємства стикаються з низкою проблем, пов'язаних з впровадженням інновацій та, відповідно, розвитком інноваційного потенціалу, серед яких можна виділити наступні:

- нестача власних фінансових ресурсів і довгострокових кредитів від комерційних банків;
- недостатня кваліфікація працівників, кадрова проблема;
- недостатнє інформаційне забезпечення щодо інноваційної діяльності вітчизняних та закордонних підприємств;

– скасування податкових і митних пільг для суб'єктів інноваційної діяльності, відсутність гарантій для інвестора;
– занижена стимулююча роль оплати праці; – низький рівень довіри до інноваційної продукції загалом.

Вирішення цих проблем можливе за умов:

– залучення зовнішніх джерел фінансування, зокрема іноземних інвесторів; – подання проектів підприємства на державні та інші гранти;
– використання нерозподіленого прибутку від підприємницької інноваційної діяльності;
– використання амортизаційних відрахувань;
– використання накопичень у вигляді доходів від інвестицій у цінні папери та акції;
– використання доходів від продажу патентів;
– формування регіональних інноваційних кластерів;
– сприяння підготовці кваліфікації кадрів у сфері інноваційної діяльності;
– впровадження на державному рівні нових освітніх програм, підвищення їх якості і конкурентоспроможності на основі нових інформаційних технологій, оновлення структури і змісту вищої освіти в напрямку вивчення питань інноваційної діяльності;
– участь працівників у конференціях тощо, які стосуються напрямку діяльності підприємства;
– інформаційно-аналітичне забезпечення інноваційної діяльності з боку держави; – податкове регулювання і стимулювання інноваційної діяльності на рівні держави;
– антимонопольне регулювання і забезпечення конкурентоспроможності у сфері інноваційної діяльності;
– заохочення розвитку творчих здібностей працівників підприємства;
– інвестиції в людський капітал, які повинні здійснюватись як підприємницьким сектором, так і державою;
– створення спеціальних фондів для преміювання за розроблення, освоєння і випуск нової продукції;
– популяризація інноваційної продукції серед цільової аудиторії через рекламу, засоби масової інформації, тощо.

Вирішення проблем інноваційного шляху розвитку підприємств можливе через удосконалення законодавчої бази, сприяння фінансовому забезпеченню інноваційного розвитку підприємств з боку держави та органів місцевого самоврядування, формування централізованої, регіональної та відомчої інфраструктури підтримки інновацій у промисловості, забезпечення науково-

технічної діяльності кваліфікованими кадрами, що послужить істотним поштовхом для підняття економіки України.

Література

1. Балабанов И.Т. Инновационный менеджмент : Уч. пособие. / И.Т.Балабанов. – СПб.: Питер. - 2000.
2. Гунин В.Н. Управление инновациями. Модульная программа для менеджеров «Управление организацией». Модуль №7. / В.Н.Гунин. – М., 1999.
3. Мартюшева Л.С. Інноваційний потенціал підприємства як об'єкт економічного дослідження / Л.С.Мартюшева, В.О.Калишенко // Фінанси України. – 2002. – № 10.
4. Новікова І.В. Інноваційний потенціал підприємства: оцінка та фінансово-інвестиційне забезпечення розвитку (за матеріалами підприємств алмазно-інструментального виробництва України). / І.В.Новікова. - К., 2003.

ЛОГІСТИЧНІ ІННОВАЦІЇ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРОПІДПРИЄМСТВ

*К.В. Сакун, аспірантка,
Херсонський державний аграрний університет*

Сучасний етап розвитку науково-технічного прогресу розгортається в умовах динамічної глобальної конкуренції останньої чверті ХХ – початку ХХІ століття, яка базується на використанні новітніх технологій і має на увазі зміну економічної ролі процесу інновацій. Інновації стають необхідною умовою виживання підприємств. Динамічна конкуренція передбачає безперервну розробку і постійне освоєння одночасно декількох технологічних та організаційно-управлінських інновацій, спрямованих на розширення частки ринку і освоєння нових ринкових ніш в умовах високої невизначеності.

Використання принципів логістики у підприємницькій діяльності вже не є новим, а є необхідним фактором розвитку вдалого бізнесу. На основі логістичного підходу будуються сучасні підприємницькі відносини у багатьох економічних сферах. Логістичні підходи та принципи з плином часу постійно удосконалюються, сучасність та жорсткі умови економічних становищ диктують свої нові умови. Логістичні інновації стають важливим інструментом вдосконалення діяльності та основним фактором підвищення конкурентоспроможності підприємств аграрного сектору.

Вивченню питань, пов'язаних з використанням логістичних інновацій у діяльності підприємств приділяють увагу чимало вітчизняних та зарубіжних дослідників, таких як: Рикаліна О., Кізім А.О., К. Мена, С. Бурмаоглу, Г. Ертек, К. Мунксгаард та інші. Незважаючи на велику кількість наукових праць і